

Undersöker människans kroppslighet i Merleau-Pontys filosofi

Den franske filosofen Maurice Merleau-Ponty skrev under 1940-60-talen flera uppmärksammade verk om människans kroppslighet, och om vad det innebär att hon är kroppslig. Den internationella filosofiska forskningen om Merleau-Ponty har framför allt fokuserat på hans förhållande till andra filosofer. En avhandling från Göteborgs universitet läser honom istället ur ett idéhistoriskt perspektiv med fokus på människans kroppslighet och köttslighet.

Helena Dahlberg undersöker i sin avhandling det filosofiska begreppet *kött* [fr. *chair*], och vad det betyder genom att läsa Merleau-Pontys filosofi i förhållande till den franska humanistiska traditionen under 1940-talet, och deras sätt att fråga efter vem människan är och bör vara.

– Begreppet kött måste förstås i förhållande till denna tradition, eftersom köttet inte bara beskriver människan eller det specifikt mänskliga, utan gränsen mellan det som är människa och det som inte är människa, säger hon.

Merleau-Ponty skriver om kroppslighet som ingen annan filosof och Helena Dahlberg har fokuserat särskilt på kroppens dubbelhet i sin avhandling. Denna dubbelhet tar sig till exempel uttryck i att människans egen kropp är det som är henne allra närmast, samtidigt som den också tycks vara på ett avstånd från henne. Hon beskriver hur människans kropp är hennes närvaro, plats och uttryck i världen, samtidigt som den också ger uttryck för något annat. Den talande rösten bryts, den gestikulerande armen är för häftig eller för lam, och de delar av kroppen som man för tillfället inte uppmärksammar lyder tyngdkraftens lagar snarare än viljan.

Begreppet *kött*, menar Helena Dahlberg, radikaliserar denna dubbelhet. Köttet utgör sinnebilden för det passiva i människan, för det som kan formas och kontrolleras, och samtidigt är det som finns "i köttet" eller "i kött och blod" det som är som allra mest närvarande och allra mest personligt.

– Köttet hos Merleau-Ponty ska verkligen ska förstås som ett gränsevenenemang, och det på flera sätt. Köttet beskriver gränsen mellan det egna och det främmande, mellan det anonyma och det personliga, liksom mellan det döda och det levande. Dessutom beskriver köttet gränsen mellan det som är människa och det som inte är människa.

Helena Dahlbergs avhandling presenterar en ny förståelse av människans kroppslighet, med utgångspunkt i Merleau-Pontys köttbegrepp. Avhandlingen undersöker vad det innebär att människan både är och inte är sig själv, att hon är ensam men samtidigt fundamentalt beroende av andra människor, att hon ständigt är i färd med att skapa sig själv samtidigt som hon finner sig redan vara definierad och bedömd av andra människor. Det är människans *köttslighet* som gör henne utsatt och närvarande inför andra människor och inför sig själv. Det är också hennes köttslighet som gör henne unik.

Mer information:

Helena Dahlberg, tel: 031-786 4522, e-post: helena.dahlberg@lr.gu.se

Avhandlingens titel: Vikten av kropp. Frågan om kött och människa i Maurice Merleau-Pontys *Le visible et l'invisible*.

Tid och plats för disputation: fredagen den 16 december 2011 kl. 10, Lilla hörsalen, Humanisten, Renströmsgatan 6, Göteborg

Fakultetsopponent: Professor Fredrik Svenaeus

Avhandlingen kan beställas från författaren.

Den finns även digitalt publicerad på: <http://hdl.handle.net/2077/26830>

Louise Quistgaard

Informatör

Tel: 031-786 1068

E-post: louise.quistgaard@hum.gu.se

Göteborgs universitet är ett av de stora i Europa med 39 000 studenter och 5 700 anställda. Verksamheten bedrivs av åtta fakulteter, till allra största del i centrala Göteborg. Utbildning och forskning har stor bredd och hög kvalitet – det vittnar sökandetryck och nobelpris om. www.gu.se.